

ים, יבשה

האמן יונתן גולדמן יצא למסע ימי על רפסודה שבנה במו ידיו, מנתניה ועד לגבול רצועת עזה, בעקבות סיפור הקמתו של קיבוץ יד מרדכי • על הדרך הוא לקח את ההרים הקטנים שגידל במעבדה ושתל אותם בלב ים בתקווה שתצמח שם יבשת חדשה

* מתוך "הגבול המערבי". גולדמן: "החלטתי להמשיך את העבודה המוקדמת שלי ולשתול בקרקעית הים את עוברי ההרים שגידלתי במעבדה"

סיבה למסיבה

לגלעד נוריאל מגן יבנה בסינגל חדש, "נותנת סיבה"

לגלעד נוריאל. "לא אוהב ולא מאמין בראליטי" | צילום: יח"צ

* הגה סיבה טובה לפתוח רדיו. "נותנת סיבה", השיר החדש של גלעד נוריאל מגן יבנה, שמארח את אורית ביינסאי (בוגרת "הכוכב הבא" ותושבת יבנה), הוא שיר מצוין, קליט ומרקיז שיצבור לו אוהדים רבים וכשיר את הדרך לאלבום השני של נוריאל.

למי שמתקשה לשייך את השיר לז'אנר מוזיקלי זה או אחר (כמו למשל כותב שורות אלה, שתהה אם זה היפ-הופ או רגאי), יסביר נוריאל (28) בהמון סבלנות שמדובר בראנסהול – ז'אנר של מוזיקת הפופ הג'מייקנית המיוחס לתנועת הראסטפארי. "ההבדל בין היפ-הופ לראנסהול הוא הקצב", אומר נוריאל. "ראנסהול הוא במקצב הרבה יותר מהיר וכולל רגאי בתוכו. הרבה ממה שכלול בהיפ-הופ מגיע מהראג'י סהול רק בקצב יותר איטי... את שון פול אתה מכיר?".

לא. "חבל, כי הוא מגיע לארץ. הוא למשל דוגמה מצוינת לראנסהול גם כי הוא משלב במוזיקה שלו מקצבי R&B, ראפ, היפ-הופ ורגאי".

איך הגעת לסגנון הזה? בוא נגיד שזה לא הדרבן הכי מוזן מאליו באזור חיוג גן יבנה.

"התחלתי לעשות מוזיקה בגיל 15, ובעיקר הושפעתי ממוזיקה שחורה – ולא הפסד קתי מאז. אהבתי לאלתר חרוזים באנגלית והייתי עושה את זה בכל הדרגות. אחרי הצבא התחלתי להופיע עם חומרים שלי והתחברתי לעוד מוזיקאים מהדרום".

חיות גם תקופה בארצות הברית. "נסעתי לארצות הברית והתחברתי למוזיקאים שם, אבל התגעגעתי לארץ, ואז כשחזרתי לארץ הקמתי הרכב בשם Grecordnation, אותו הפקתי וניהלתי במשך שנתיים, עד שהתפרק. אני כותב, מלחן, מעבד, וגם מכוון אמנים אחרים. אני מפיק לעצמי ולאחרים. במקביל אני גם עובד עם לא מעט זמרות ומפיק להן שירים, בין היתר הרכב הבנות אמיייה".

מתי עשית את "נותנת סיבה"?

"נכנסתי לאולפן חודשים אחרי שהתפרקו והתחלתי לאלתר על ביט שיצרתי. תוך כדי שהביט מתפתח לו באולפן, ההפקה מקבלת צורה ואני אומר לעצמי: 'חייב שתהיה פה זמרת עם גוון מאור ספציפי'. בלי להסס הרמתי טלפון לאורית ביינסאי, שהיא חברה ותיקה, עוד לפני שהתפרסמה ב'כוכב הבא'. אורית מאוד התחברה לר' עיון".

ומה איתך? אתך לא מעניין ראליטי?
"ממש לא. לא אוהב ולא מאמין בראליטי. הצלחה תגיע רק עם עבודה קשה".

נוריאל: "תוך כדי שההפקה מקבלת צורה אני אומר לעצמי: 'חייב שתהיה פה זמרת עם גוון מאוד ספציפי'. בלי להסס הרמתי טלפון לאורית ביינסאי"

התוצאה היא אובייקט פיסולי מורכב ורב פרטים המתפקד גם ככלי שיט פונקציונלי ועמיד, המסוגל לשרוד הפלגה בים הפתוח. עבודת הווידוא מציגה את גולדמן בתפקיד של ספק שורד ספק מרען, כשהוא נראה כמו רובינון קרוז, חשוף גו וצרוב שמש. כשגולדמן עומד זקוף על רפסודתו הוא קושר חבלים, מותח מפרש ומבצע במיומנות פעולות השטה שונות בנוסף לפעולות שהוא מקיים כחוקר וכא לכימאי: הוא פורש מפות ימיות, מסמן בהן אזורי חיפוש ומסלולי שיט, מחשב חישובים, רושם רישומים, מרוקן וממלא מבחנות וכלי זכוכית בנוזלים שונים, ולבסוף צולל אל מתחת למים ושותל את "עוברי ההרים" במעמקי הים, לאורך חופי ישראל, במעין תקווה נואלת אך מלאת תום וחוץ לממש את הפוטנציאל הגלום בהם ולגדל מהם יבשות חדשות.

יונתן, הצילומים התתיימרים מדהימים.
"עברנו מאוד קשה. השקט והשלווה שם בעינינו זו השאיפה של היבשות החדשות כשיקומו".

התוצאה היא סרט רומנטי ופוליטי כאחד, המגלם את האפשרות הבריונית של זריעה וגידול של פיסות ארמה, אולי של יבשה חלופית שתייצר אלטרנטיבה קיומית חדשה לחיים באזור, או לפחות הרחבה של הקיימת", מסבירה אולי של יבשה חלופית שתייצר אלטרנטיבה קיומית חדשה לחיים באזור, או לפחות הרחבה של הקיימת", מסבירה אולי של יבשה חלופית שתייצר אלטרנטיבה קיומית חדשה לחיים באזור, או לפחות הרחבה של הקיימת", מסבירה אולי של יבשה חלופית שתייצר אלטרנטיבה קיומית חדשה לחיים באזור, או לפחות הרחבה של הקיימת", מסבירה

על החצית גבולות, על אזורי קונפליקט ומחירי החיים בהם, ובעיקר על השאיפה להיחלץ מהם".
מלבד העל אפסר למצוא בתערוכה גם את אותו מיצב הנדמה למעבדה החוכמה, שבה הוצגו עוברי ההרים כשם צפים בצנצנות זכוכית בתוך נוזל ירוק טורקיני, מוונים לכאורה על ידי פסקול המבוסס על הקלטת פעולות מוח וזריות מהטבע. לבס המואר של גבישי ההרים פועם לקצב צלילי הפסקול, "עד שיצמחו ויגדלו להיות יבשות עצ-מאיות", מתאר את זה גולדמן.

ואיפה אתה מוחנה את הרפסודה בינתיים?
"היא במקום טוב בירקון, עד שנצא שוב לים".
אז אתה באמת מאמין שתצליח לגדל יבשת חדשה או שתישאיר לעך באן?
"אני מאמין שאם לא אצליח לגדל יבשות או פשוט אחפש לי יבשת אחרת שארגיש הכי נוח לחיות בה".
יונתן גולדמן, "הגבול המערבי", גלריה דבה, יד מרדכי, עד ה-29.12

שוטי שוטי ספינית

במשך חודשים ארוכים בנה גולדמן במו ידיו רפסודה גדולה מחלקי עצים ממוחורים, חביות פלסטיק משומשות ומפרש בר, ויצא אל הים. זה אולי נשמע פשוט אבל גולדמן מעיד שזה לא היה כך כלל. "לבניתי הרפסודה קדם תח קור מעמיק על בניית כלי שיט עכשוויים, שלקח בחשבון את תנאי החוף ואת תנוני האקלים בישראל", הוא אומר. "במהלך התחקיר היתי צריך לערוך חישובים מדויקים של כיווני האוויר ושל תנאי הרוח בחופים, את כושר הצפיפה של חומרי בנייה שונים, ולבנות דגמים שונים של רפסודות אפסריות טרם בנייתן של הרפסודה המתאימה בגודל אמיתי".

גולדמן: "אני לא מאמין שנחזור על שגיאות העבר ביבשות החדשות. לדעתי עם הניסיון והידע שיש לנו עכשיו נוכל ליצור עולם טוב יותר"

* אמנות, כידוע, כבר מזמן אינה נוצרת אך ורק בסטודיו של אמן זה או אחר, והיא מרחיקה לכת ממוחם הקודם של ארטיסטים סטורי שיער ועיניים בורקות למקומות בהם לא דרכה עוד כף רגל של אמן. כך למשל משמש הים כקרקע פורייה לתערוכת היחיד של יונתן גולדמן, "הגבול המערבי", שאצרה רווית הררי ומוציאת בימים אלה בגלריה דבה ביד מרדכי. התערוכה מסמלת תהליך יצירה ועבודה של שנה תמימה – מסע ימי תיעודי בדיוני שאליה יצא גולדמן (32) על גבי רפסודה שבנה במו ידיו, מסע המתועד בעבודת וידאו, ולצדה מיצב ועבודות רישום על גבי מפות מטופלות.

"כשרוית הררי פנתה אליי להציג בגלריה דבה שמחתי מאוד אבל לא ידעתי ממש מה לעשות", נזכר גולדמן. "היא הסבירה לי שכל התערוכות בדנה עוסקות בעצם בתולדות הקיבוץ, ואני רק ידעתי שיש רבש בקיבוץ שהיה שם קרב קשה שהתלה נגד המצרים במלחמת השחרור – וכל זה לא ממש עניין אותי".

אבל אז הגיע גולדמן בתחקירו לסיפור ההיסטורי של הקיבוץ, שעלה על הקרקע בשנת 1936 כגרעין שנקרא "מצפה הים" באזור העיר נתניה, ועבר בשנת 1943 אל מיקומו הנוכחי שעל גבול רצועת עזה בשל אילוצי שטח. "חשבתי לעצמי שאני בעצם יכול לשחזר את הדרך שלהם מנתניה ליד מרדכי, אבל דרך הים", אומר גולדמן. "חשבתי על זה שזה יכול להיות מסע ימי, אישי ופוליטי לאורך קו החוף של ישראל, שמשמש מצד אחד כאזור נופש וביולי ומצד שני כגבול הגאוגרפי הטבעי היחיד של ישראל, הגיבול היחיד שאינו ניתן למוקד או לשינוי".

אבל זה לא הספיק לו. "מסע בים זה נחמד", הוא מודה, "אבל חיפשתי עוד משהו שיתן סיבה מוצדקת להפלגה הזו".
בוא נשתול יבשות חדשות
כבר שנים שגולדמן מעיד על עצמו כמי שמוטרד עמוקות מהמצב הפוליטי, האקלימי והסביבתי שבו שרוי העולם. "אני משער שבמקום כמו ישראל אתה מרגיש את זה ביתר שאת", הוא מחיד. "יש לי ויכוחים פוליטיים בלתי פוסקים עם אבא שלי וסבא שלי, וחשבתי כמה זה יהיה נחמד אם כל אחד יוכל למצוא את מקומו במקום אחר, שם יוכל לחיות את חייו כפי שהוא מבקש".

אז מה אתה מצייע?
"לגדל הרים ויבשות חדשות".
ואת הדיעון ההווי והנפלא הזה, שממש במקרה אפשר